

תחילת הדרך – ביה"ס המשותף חוף הכרמל

בית הספר נחנך ב-1970 והיו שותפים בו הישובים הקיבוציים בית אורן, החותרים, נווה ים, עין כרמל, נחשולים, מעין צבי, מעגן מיכאל, שדות ים. מספר שנים מאוחר יותר הצטרפו אליו הישובים הקיבוציים גבעת חיים איחוד, גבעת חיים מאוחד, מגל, כפר גליקסון, משמר השרון ומי עמי.

ביה"ס התחיל את דרכו בקיבוץ מעגן מיכאל. בשנת 1975 עבר למקומו הקבוע ב"גבעת הארנבות" מערבית לקיבוץ ובקרבת הים. בית הספר הגדיר את עצמו כבי"ס מתקדם ופתוח ונקט בשיטת הבחירה האישית הבינתחומית בהשראתו של מרדכי סגל מסמינר הקיבוצים ששימש כיועץ-על והושפע בעיקר מתורתו הפרוגרסיבית של ג'ון דיואי.

ביה"ס תפקד כעמותה של הישובים הקיבוציים השיתופיים ומאוחר יותר הפך לביה"ס של המועצה האזורית חוף הכרמל והצטרפו אליו כל יישובי המועצה. ביה"ס התחיל את דרכו בכיתות י'-י"ב ובשנת 1975 הצטרפו אליו כיתות ז'-ט'.

בית הספר שלנו איננו סלקטיבי כלפי אוכלוסיית תלמידיו. הרוב המכריע של גילאי כיתות ז' עד י"ב לומדים בבית הספר. אי-הסלקטיביות והרצון למנוע נשירה בדרך מחייבים להציע תהליכים ופתרונות לימודיים לכל התלמידים, כאשר כל תלמיד הוא מרכז, וכל אחד עולם ומלואו. התפישה החינוכית ההומניסטית מלווה אותנו בהתייחסות, בהתחנכות רציפה ומתמדת בה אנו מעמידים את ההתייחסות השווה, השוויונית לכל תלמיד כאדם, ובד בבד גם קשובים אל השונות ואל הצרכים של כל תלמיד. בית הספר אינו עורך חלוקה פנימית על ידי הכוונת התלמידים לרמות, אלא מלמד אותם בכיתות הטרוגניות ברוב מקצועות הלמידה. בית הספר מאפשר לתלמידיו בחירת מסלולים אישיים בחטיבה העליונה, דרכם יוכלו לפתח את אישיותם ואתם כישרונותיהם. כל תלמיד בהתאם לאישיותו, ליכולתו ולכישוריו, בוחר את מערכת הלימודים שלו, השונה מהמערכת של חבריו. ההתנסות בתהליך הבחירה מטרתה לטפח את המודעות העצמית לשם פיתוח כושר הבחירה של האדם הצעיר לקראת הכרעותיו בעתיד. מבחנו החינוכי של עיקרון הבחירה הוא בבחירה הנכונה התואמת את כושרו ונטיותיו האישיות של התלמיד בבחינת אתגר למאמץ ופיתוח אחריותו לשאת בתוצאות החלטותיו. עיקרון הבחירה מבטא תפיסה המחשיבה את סגולותיו של כל תלמיד, המכבדת את עצמאותו של החניך כאדם צעיר הנתבע לדעת את אשר לפניו ולקבל את החלטותיו.

תפיסת הלמידה היא מעיקרה התנסות אישית פעילה המתקיימת כאן ועכשיו. בתהליך הלמידה מודגש מעמדו של החניך כאדם פעיל המתייחס אל תחומי הדעת, רוכש אותם ובונה אותם תוך בניית עצמו. לפיכך, אנו רואים כעיקר לא רק את המוצר, את ההישג, אלא את התהליך. אנו מדגישים את ה"איך" ולא את ה"מה". ומכאן, זה שלושים שנה אנו מטפחים, מעודדים בהתנסות

הלמידה (כתלמידי ג'ון דיואי) שהיא פעילה, נוגעת, שואלת שאלות; תוכנית המפתחת ייחודיות ועבודות חקר. בית הספר הוא בית חינוך המטפח את הדיאלוג המשמעותי בין התלמיד למבוגר, ובין התלמידים לבין עצמם, וזאת על ידי טיפוח שיח המתחיל בחדרי המורים, בין המורים להנהלה, בצוותים החינוכיים והמקצועיים, בכיתות ובפעילויות הפורמאליות והבלתי פורמאליות. בעיניי, הנכס החשוב ביותר בבית הספר הוא האדם, המורה, המחנך, המלווה – אותו צריך לטפח באמונה, במסירות, בהתמדה, כדי שנוכל לצמצם פערים בין האידאולוגיה, החזון והרצון לבין מציאות החיים ודרך היישום, וכל אלה למען עיקר העיקרים של מעשינו – התלמיד.

כתב: רמי אלוני, מן המורים המובילים המרכזיים שעיצבו את רוח בית הספר.

תשפ"ב, 2022